

Dr. T. Horváth Attila
Ügyvéd

Elektronikusan aláírta:

Dr. T. Horváth Attila

Szignó

Alkotmánybíróság
1015 Budapest
Donáti u. 35-45.

Ügyszám: IV/1983-1/2024

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám: IV/1983-2/2024		
Érkezett: 2024 JÚN 17.		
Érkezés módja		
☐ POSTÁN	☒ @	☐ EGYÉB:
Példány:	Melléklet:	Kezelőiroda:

Oldal: 1

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott

Indítványozó a jelen alkotmányjogi panaszom P/1 számú mellékleteként csatolt ügyvédi meghatalmazással igazoltan, **Dr. T. Horváth Attila Egyéni Ügyvéd**

útján eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: „Abtv.”) 27. §-a alapján az alábbi

módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

A jelen panaszomat eleget téve a Tisztelt Alkotmánybíróság IV/1983-1/2024 ügyszámon átvett hiánypótlási felhívására terjesztem elő, a felhívás tartalmának megfelelően a hiánypótlást az eredeti kérelemmel egységes szerkezetben adom elő.

A Tisztelt Alkotmánybíróság a felhívásában közölte, hogy az Indítványozó panasza hiányos, mert az alapjogsérelem és a sérelmezett bírósági döntés közötti okozati összefüggést alátámasztó, alapjogi érveléssel is ellátott indokolást nem terjesztett elő.

1. Kérelem

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a **Kúria**, mint **felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.37.660/2023/15.** számon meghozott **ítéletének alaptörvény-ellenességét**, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően **azt semmisítse meg**.

Indítványozom, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság a **Kúria**, mint **felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.37.660/2023/15.** számon meghozott **ítéletének végrehajtását** függessze fel.

Az indítvány közzétételéhez az Indítványozó hozzájárul.

2. A kérelem indokai

2.1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése

mint a alatti ingatlan haszonélvezője Szigetmonostori Polgármesteri Hivatalától 2018. május 14. napján kérte az Indítványozó ezen ingatlanba bejelentett lakcíme érvénytelenségének megállapítását. szerint az Indítványozó a megjelölt címen jelenleg nem lakik, ott soha nem is lakott.

Az Indítványozó úgy nyilatkozott, hogy lakcímét nem kívánja megszüntetni, az ingatlanon neki is haszonélvezeti joga van, így maga is szállásadó.

Szigetmonostori Polgármesteri Hivatal – megismételt eljárása során – a kérelmének 1/726-11/2021 számon hozott határozatában nem adott helyt (tartalmát tekintve azt elutasította) azzal,

hogya a lakásnak a [REDACTED] és a Indítványozó is haszonélvezője, ezért az alperesi érdekelt is szállásadónak minősül.

A Szigetmonostori Polgármesteri Hivatal megismételt eljárásában hozott határozat ellen [REDACTED] mint felperes jogorvoslással élt peres eljárásban, ahol Szigetmonostori Polgármesteri Hivatal alperesként, az Indítványozó alperesi érdekeltként vett részt.

A felperes keresetében elsődlegesen az alperes végzésének megváltoztatását, másodlagosan pedig – az ügyintézési határidő túllépése miatt tízezer forint felperesnek történő megfizetéséről való rendelkezése kivételével – annak megsemmisítését és az alperes új eljárásra kötelezését kérte.

A felperes sérelmezte, hogy kérelmének elutasításáról az alperes nem rendelkezhetett volna végzésben. Kifejtette, hogy az alperesi érdekelt lakcímbejelentése jogellenes, amelyet a hatóságok részben már jogerősen megállapítottak és fiktiváltak, lakcímét nem lehetett volna bejegyezni, és az ingatlanban, az ingatlanon az alperesi érdekeltnek semmiféle joga nincsen, ott nem tartózkodik. Előadta, hogy a haszonélvezeti jogát 1992. december 30. napján jegyezték be, az alperesi érdekelt haszonélvezeti jogát azonban csak egy 2017. május 11. napján kelt szerződés alapján. A Kúria BH. 2012.261. számú (Kúria Pfv.21.372/2011/4.) eseti döntésére hivatkozva rámutatott, hogy ha egy dolgon, vagy annak meghatározott hányadán több személy egymást követően szerez haszonélvezeti jogot, a haszonélvezők jogszerzésük sorrendjében egymás után lesznek jogosultak a haszonélvezet tartalmát kitevő jogok gyakorlására. Az alperesi érdekelt haszonélvezetének fennállása alatt „birtokjoggal nem rendelkezik”, így szállásadó sem lehet, saját maga számára adott engedéllyel nem jelentkezhet be az ingatlanba.

Az alperes védiratában a kereset elutasítását kérte. Kifejtette, hogy ha a haszonélvezeti jog egyidejűleg több haszonélvezőt illet meg, a birtoklás, a használat és a hasznok szedésének jogára a közös tulajdon szabályait kell megfelelően alkalmazni a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 5:145. § (1), (2) bekezdés értelmében. Arra is hivatkozott, hogy az alperesi érdekelt családi okok miatt nem tudja használni az ingatlant, a lakcímbejelentést pedig nem a birtoklás alapozza meg, hanem a tulajdonjog, a haszonélvezeti jog.

Indítványozó, mint alperesi érdekelt a kereset elutasítását is kérte. Előadta, hogy haszonélvezőként joga van a lakcím létesítéséhez, mivel a Ptk. önmaga olyat, hogy rangsor nem ismer. Előadta, hogy a peres eljárás egyike azon epres eljárásoknak, amelyet a felperes enne indít, kizárólag családi viszályból adódóan.

Budapest Környéki Törvényszék 6.K.702.606/2021/24. számú jogerős ítéletében a keresetet elutasította.

A jogerős ítélet szerint az alperesi érdekelt a lakás haszonélvezője, aki a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Nytv.) végrehajtásáról szóló 146/1993. (X. 26.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Vhr.) 33. § (1) bekezdésének a) pontja értelmében a lakcímbejelentési eljárásban szállásadónak minősül. Az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy a felperes és az alperesi érdekelt egyaránt a perbeli ingatlan haszonélvezői, jogaik egyenlőek, függetlenül attól, hogy a haszonélvezetet mikor létesítették. A lakcím bejelentkezést nem a birtokjog alapozza meg, hanem a tulajdoni jog, haszonélvezeti jog. A haszonélvezeti jog körében rangsort a Ptk. nem ismer. Az elsőfokú bíróság a Kúria ítélete kapcsán kiemelte, hogy a sorrendiségnek a használatban van jelentősége, de a szállásadói minőség tekintetében nincs. „A haszonélvezők jogai egyenlőek, függetlenül attól, hogy a haszonélvezetet mikor létesítették.” A jogerős ítélet szerint az ügy érdemét nem érinti, hogy az alperes döntését végzésként hozta meg, azonban azt határozati formában kellett volna meghoznia.

A felperes a Budapest Környéki Törvényszék 6.K.702.606/2021/24. számú jogerős ítélete ellen felülvizsgálattal élt a Kúriához.

A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan a jogerős ítélet megváltoztatását és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését kérte, továbbá perköltséget igényelt és tárgyalás tartását kérte.

Eljárási jogszabálysértésként egyrészt azt jelölte meg, hogy a nem megfelelő formában meghozott hatósági döntés jogkövetkezményét erre irányuló kereseti kérelem ellenére az elsőfokú bíróság nem vonta

le. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást nem teljeskörűen tisztázta, a megállapított tényekből pedig helytelen következtetést vont le, továbbá indokolási kötelezettségének nem tett eleget.

Mindezek mellett állította, hogy a jogerős ítélet jogkérdésben ellentétes a Kúria Pfv.21.372/2011/4. számú, Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatával. Álláspontja szerint lényeges körülmény, hogy az alperesi érdekelt haszonélvezeti jogát az ingatlan-nyilvántartás későbbi ranghelyen jegyezte be.

Indítványozó, mint az alperesi érdekelt felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását

kérte és perköltséget igényelt. Rögzítette, hogy az ingatlan alsó részében számos ingósága, használati tárgya van, amelyekhez nem fér hozzá, továbbá, hogy mivel a felperes gyermeke, így a lakcímadatairól is

egyértelmű információval rendelkezik. Kifejtette, hogy a perbeli ingatlan a felperes és az alperesi érdekelt is haszonélvezője, így a Ptk. 5:147. § (2) bekezdésére figyelemmel a lakcímrendezési és bejelentési eljárásban maga is szállásadónak minősül, és a szállásadói minőség megállapítása szempontjából mindketten az ingatlan haszonélvezőjének tekintendők, függetlenül attól, hogy melyikük haszonélvezeti joga került korábban bejelentésre. Mivel az elsőfokú bíróság döntött a keresetről, ezért az a tény, hogy az alperes végzést, és nem határozatot hozott, az nem alapozza meg a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését.

Az alperesi érdekelt felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte és perköltséget igényelt.

Rögzítette, hogy az ingatlan alsó részében számos ingósága, használati tárgya van, amelyekhez nem fér hozzá, továbbá, hogy mivel a felperes gyermeke, így a lakcímadatairól is egyértelmű információval rendelkezik. Kifejtette, hogy a perbeli ingatlan a felperes és az alperesi érdekelt is haszonélvezője, így a Ptk. 5:147. § (2) bekezdésére figyelemmel a lakcímrendezési és bejelentési eljárásban maga is szállásadónak minősül, és a szállásadói minőség megállapítása szempontjából mindketten az ingatlan haszonélvezőjének tekintendők, függetlenül attól, hogy melyikük haszonélvezeti joga került korábban bejelentésre. Mivel az elsőfokú bíróság döntött a keresetről, ezért az a tény, hogy az alperes végzést, és nem határozatot hozott, az nem alapozza meg a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését.

A felperes észrevételében rámutatott, hogy az alperesi érdekelt új lakcímével kapcsolatos előadását nem támasztotta alá, és az alperesi érdekelt ügyvédi meghatalmazásán is a perbeli lakcím szerepelt. Emellett kifejtette, hogy álláspontja szerint másodlagos kérelme teljesítésének az alperesi érdekelt új lakcíme sem volna akadálya, mert a bíróság a közigazgatási cselekmény jogszerűségét annak megvalósulása időpontjában fennálló tények alapján vizsgálja. Vitatta azt az előadást is, miszerint a perbeli ingatlanban az alperesi érdekeltnek vagyontárgyai volnának. Kifejtette, hogy az alperesi érdekelt megalapozatlanul hivatkozik a Ptk. 5:147. § (2) bekezdésére, mert a két haszonélvezeti jog nem egyidejűleg keletkezett, a haszonélvezeti jog nem egyidejűleg illeti meg a haszonélvezőket, így a tulajdonostársakra vonatkozó szabályok sem alkalmazandók. Álláspontja szerint csak a felperest, mint rangsorban előrébb álló haszonélvezőt illeti meg a szállásadói minőség.

Az alperesi érdekelt észrevételében előadta, hogy haszonélvezeti jogának ingatlannyilvántartási bejegyzésével megnyílt a jogosultsága szállásadóként eljárni, illetve ez a jog megilleti a tulajdonost is. Kifejtette, hogy szállásadói minőségben fennálló „rangsort” a jogszabály nem tartalmazza, azzal, hogy több haszonélvezeti jog akár egymás mellett, akár egymást követően létezhet, és a haszonélvezeti jog megilleti az alperesi érdekeltet, amelyet az alperes és az elsőfokú bíróság is vizsgált. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a felperes részére 6.K.702.606/2021/30. sorszámu végzésével teljes személyes költségmentességet engedélyezett, és állította, hogy vagyoni helyzete alapján nem lenne arra jogosult. Emellett a felperes által felszámított perköltség mérséklését kérte.

Az alperes a felülvizsgálati eljárásban nem terjesztett elő nyilatkozatot.

A Kúria a felülvizsgálati kérelemnek helyt adott, és a jogerős határozatot megváltoztatta: elrendelte az Indítványozó lakcímének fiktiválását.

A Kúria rögzíti, hogy a felülvizsgálati eljárás tárgya a Budapest Környéki Törvényszék 6.K.702.606/2021/24. számú jogerős ítélete. Ebből fakadóan a Kúriának azt kellett vizsgálnia, hogy a jogerős bírósági döntés a felperes által állított okból jogszabálysértő-e, illetve a Kúria felperes által megjelölt, Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától eltér-e. Ebből következően a felperes és az alperesi érdekelt közigazgatási jogvita tárgya szempontjából olyan érdektelen előadásait, amelyek arra vonatkoztak, hogy az alperesnek vannak-e vagyontárgyai a perbeli ingatlanban, korábban tartózkodott-e ott életvitelszerűen, a felülvizsgálati eljárásban a Kúria nem vizsgálta.

A Kúria megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem jogos, mivel az elsőfokú bíróság döntése a jogszabályokat megsértve hibás következtetésre jutott. A Kúria a közigazgatási perrendtartás szabályait alkalmazva és a felülvizsgálati eljárás kereteit figyelembe véve döntött, hogy az elsőfokú ítéletet meg kell változtatni, mivel az nem állt összhangban a korábbi kúriai határozatokkal, különösen a "Qui prior tempore, potior iure" elvvel, mely szerint a korábban bejegyzett haszonélvezőnek van elsőbbsége.

A Kúria elutasította azokat a felperesi és alperesi érdekelt előadásait, amelyek nem voltak relevánsak a közigazgatási jogvitában. Helyesnek találta a korábbi kúriai gyakorlatot, mely szerint az egymást követő haszonélvezők csak az előző jogosultság megszűnése esetén gyakorolhatják jogukat. Megállapította, hogy a haszonélvezeti jog személyhez kötött és korlátozott dologi jog, amely abszolút védelmet élvez.

Végül a Kúria úgy döntött, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a haszonélvezeti jogokat és a szállásadói minőséget, különösen nem vette figyelembe, hogy a felperes korábbi haszonélvezőként elsőbbséget élvez. Ennek alapján megsemmisítette az alperes döntését, és új eljárás lefolytatására kötelezte az alperest, kiemelve, hogy az alperesi érdekelt haszonélvezeti jogát később jegyezték be, így nem tekinthető egyidejű haszonélvezőnek és szállásadónak.

A döntés elvi tartalma

Ha a lakáson több személy egymást követően szerez haszonélvezeti jogot, a haszonélvezők a jogszerzésük sorrendjében, egymás után lesznek jogosultak a lakcímbeljelentési eljárásban szállásadóként a lakcímet bejelenteni.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A Kúria a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: „Kp.”) 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó 108. § (1) bekezdése szerint a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem keretei között bírálta felül.

Az ítélet ellen a felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Mivel a Kp. más rendes jogorvoslati lehetőséget nem biztosít a felülvizsgálati eljárásban hozott ítélettel szemben, így kijelenthető, hogy az Indítványozó részére a jogszabályi rendszerben további jogorvoslat nincs biztosítva, így az Abtv. 27. § (1) bek. b) pont második fordulata szerinti feltételnek megfelel.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.37.660/2023/15. számon meghozott ítéletét

[redacted] megjelölésű cégkapu tárhelyén
(<https://tarhely.gov.hu>) keresztül.

Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt **a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül**, a 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznyolcvan napon belül lehet írásban benyújtani.

Az Ügyrend 28. § (2) bekezdése szerint az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint meghatározott határidő a kézbesítést, illetve a jogszabály hatályba lépését követő napon kezdődik. Ha a határidő utolsó napja munkaszüneti napra esik, a határidő csak az azt követő legközelebbi munkanapon jár le.

Mivel a jelen alkotmánybírósági panaszra az Abtv. 30. § (1) bek. első fordulata az irányadó, így a 60 napos határidő 2024.05.05. napján telik el; ennek következtében a határidő megtartott.

A hiánypótlásra a felhívást az indítványozó jogi képviselője 2024.05.16. napján vette kézhez, melynek következtében az Ügyrend 28. § (2) bekezdésének második fordulata alapján „Ha a határidő utolsó napja munkaszüneti napra esik, a határidő csak az azt követő legközelebbi munkanapon jár le.”, tehát a hiánypótlásra irányadó határidő az Indítványozó részéről megtartott.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Az Indítványozó, mint a [REDACTED] természetben [REDACTED] [REDACTED] szám alatti ingatlan haszonélvezője, egyben a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság előtt Kfv.IV.37.660/2023 számon folyamatban volt per alperesi érintettje. A Kfv.IV.37.660/2023/15. számon meghozott ítélet az Indítványozóra tekintettel közvetlenül érvényesülő kedvezőtlen döntést tartalmaz: a laccímének fiktiválását. Mindennek okán az Indítványozó érintettsége a jelen alkotmányjogi panasz elbírálására irányuló eljárásban igazolt.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

Magyarország Alaptörvényének megsértett rendelkezései:

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

Ennek körében:

- Alaptörvény II. cikk:
„Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz; az emberi élet a fogantatással kezdődik.”
- Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés:
„Magyarország független, demokratikus jogállam. A közhatalom forrása a nép.”
- Alaptörvény C) cikk (1) bekezdés:
„Magyarország államrendje a hatalommegosztás elvén alapszik.”
- Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdés:
„Minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van a választójog gyakorlására.”
- Alaptörvény XXIII. cikk (2) bekezdés:
„Minden állampolgárnak joga van közügyekben választó és választható, közvetlenül vagy szabadon választott képviselői útján való részvételre.”
- Alaptörvény XII. cikk:
„(1) Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozás szabadságához.
(2) Magyarország törekszik arra, hogy mindenki számára biztosítsa a munka és a megélhetés lehetőségét.”

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

A Tisztelt Alkotmánybíróság által kialakított, immár konszolidált joggyakorlat alapján, amikor az említett testület alkotmányjogi panaszokat vizsgál, különös figyelmet fordít a bírói döntések jogértelmezési hibáinak megítélésére a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog fényében, az Alaptörvény XXVIII. cikkének első bekezdésére alapozva. Ebben az összefüggésben két típusú eset különíthető el:

- Amennyiben a jogértelmezési hiba egyidejűleg sérti az Alaptörvény valamely alkotmányos értelmezési normáját, - így jelen esetben különösen a 28. cikket, XXVIII. cikket (azaz a jogértelmezési hiba közvetlenül alapjogi sérelmet okoz), - ekkor az ilyen típusú hiba elsődleges alkotmány-ellenességet valósít meg. Ebben az esetben, a hiba súlyossága miatt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog is sérelmet szenved, amely már egyben egy másodfokú alkotmány-ellenesség megállapítását vonja maga után.
- Abban az esetben, ha a jogértelmezési hiba nem ütközik az Alaptörvény valamely alkotmányos értelmezési normájával, - tehát a jelen panaszbeli esetben mégsem sértené a 28. cikk rendelkezéseit - de annak súlyossága (például a contra legem, contra constitutionem döntés) a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog megsértését eredményezi anélkül, hogy konkrét alkotmányos értelmezési szabály sérelméről lenne szó, akkor az ilyen típusú hiba másodlagos alaptörvény-ellenességet képez.

Az indítványozó álláspontja szerint a fentiekben ismertetett mindkét eshetőség fennállását vizsgálni kell.

Elsődleges probléma: Magyarország Alaptörvényének 28. cikkébe ütköző ítélet:

A Kúria a Kfv.IV.37.660/2023/15. számú ítélete és az annak meghozatala során elkövetett jogértelmezés alapjogsértő az alábbiak szerint.

A jelen panasszal támadott ítéletében a Kúria arra a következtetésre jutott, hogy a haszonélvezők között a lakcím létesítésének kérdésében is alkalmazni kell a *qui prior tempore, potior iure* elvét, miszerint az ingatlan-nyilvántartásban előbb bejegyzett haszonélvező létesíthet lakcímet saját jogon az ingatlanon. A döntés elvi tartalmát a Kúria az alábbiak szerint határozta meg:

„Ha a lakáson több személy egymást követően szerez haszonélvezeti jogot, a haszonélvezők a jogszerzésük sorrendjében, egymás után lesznek jogosultak a lakcímbejelentési eljárásban szállásadóként a lakcímet bejelenteni.”

Indítványozó álláspontja szerint amellett, hogy a Kúria döntése, a Kúria jogértelmezése alapjaiban is alapjogot sért, az elvi tartalma értelmezhetetlen, alkalmazhatatlan: egyértelműen nem feleltethető meg Magyarország Alaptörvénye 28. cikkében meghatározott alapvető elveknek.

Az Nyt.5. § (5a) bekezdése szerint szállásadó: az a személy, aki jogosult egy természetes személynek valamely lakás vagy lakás céljára szolgáló egyéb helyiség használatát biztosítani.

Az Nyt. 5. § (2) bekezdése szerint a polgár lakóhelye: annak a lakásnak vagy szállásnak (a továbbiakban együtt: lakás) a címe, amely a polgár állammal, továbbá a természetes és jogi személyekkel, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel való hivatalos kapcsolattartása, valamint lakóhelyhez kötött jogai és kötelezettségei megalapozásául szolgál.

A felülvizsgálat tárgya az Önkormányzat által lefolytatott lakcím fiktiválása iránti eljárásban született elutasító határozat. Eszerint az Indítványozónak, mint haszonélvezőnek joga van a lakóhely létesítéséhez / fenntartásához.

Az Nytv. 26. § (5) bekezdése szerint a lakcímbejelentés ténye önmagában a lakás vagy az ingatlan használatához fűződő, valamint egyéb vagyoni jogot nem keletkeztet és nem szünteti meg. Érvénytelen a bejelentett lakcímadat, ha a polgárnak a lakás használatára vonatkozó joga megállapodás alapján már nem áll fenn, illetve jogerős bírósági vagy véglegessé vált hatósági határozat alapján megszűnt és a határozatot végrehajtották.

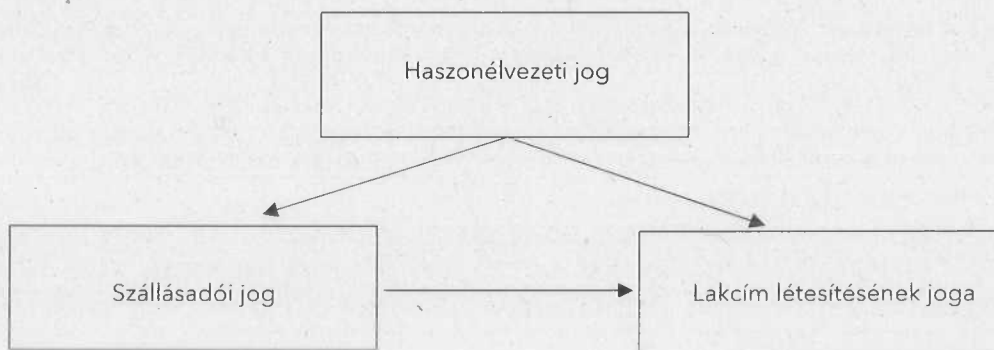
A Ptk. 5:147. § (1) bekezdése szerint haszonélvezeti jogánál fogva a jogosult a más személy tulajdonában álló dolgot birtokában tarthatja, használhatja, hasznosíthatja és hasznait szedheti.

Az Indítványozó álláspontja szerint annak megértéséhez, hogy a haszonélvezőnek a sortartástól függetlenül joga van a haszonélvezet tárgyán lakcímet létesíteni, elsődlegesen a lakcím létesítéséhez való jog elhelyezése szükséges a jogdogmatikai rendszerben.

A lakcím létesítéséhez való jog egzakt deklarációja hiányzik a Ptk. és az Nytv. rendelkezései közül, mindazonáltal per definitionem megfeleltethető a lakóhely létesítésével és meglétével, ahol is az Nytv. 5. § (2) bekezdése és a 26. § (5) bekezdése teremti meg a lakóhely pontos tartalmát.

Eszerint a lakóhely fogalma magában foglalja hivatalos kapcsolat tartásához, valamint lakóhelyhez kötött jogok gyakorlására és kötelezettségek teljesítéséhez való jogokat (ilyen példának okáért az alapjogok közül a választáshoz való jog gyakorlása), és nem foglalja magában az ingatlan használatának jogát. Ahogyan a 26. § (5) bekezdésének első fordulata leszögezi: a lakóhely fennállásának ténye nem keletkeztet az annak tárgyát képező ingatlanon használati vagy más vagyoni jogot.

Tehát a lakcímhez való jogot a következő relációban kell értelmezni:

A szállásadói jog fogalmából eredően a haszonélvezeti jog elemén, a használati jogon alapszik: Nytv. 5. § (5a) bekezdése szerint szállásadó: az a személy, aki jogosult egy természetes személynek valamely lakás vagy lakás céljára szolgáló egyéb helyiség használatát biztosítani.

A haszonélvezeti jog, mint nevesített dologi jog, biztosítja e jog jogosultjának a birtoklás, használat és hasznok szedésének jogát a más tulajdonában álló dologon. A Ptk. 5:147. § (1) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy a haszonélvezeti jog jogosultja a dolgot birtokában tarthatja, használhatja és hasznait szedheti.

Az Nytv. 5. § (5a) bekezdése szerint szállásadó az a személy, aki jogosult egy természetes személynek valamely lakás vagy lakás céljára szolgáló egyéb helyiség használatát biztosítani. Ebből következik, hogy az ingatlan használati jogának fennállása elegendő a szállásadói minőség megállapításához, függetlenül attól, hogy a haszonélvező éppen aktívan gyakorolja-e ezt a jogot.

A „qui prior tempore potior iure” elv értelmében a haszonélvezők jogai a jogszerzés sorrendjében következnek egymás után. Ez az elv azonban csupán a jogok gyakorlásának sorrendiségét szabályozza, nem vonja el a haszonélvezeti jog fennállását vagy annak szállásadói minőségét. Tehát egy haszonélvező, akit megelőzően más haszonélvező gyakorolja a jogait, önmagára nézve továbbra is megtartja a haszonélvezeti jogát és ezzel együtt a szállásadói minőségét. Ez logikailag következik abból, hogy a jog fennállása és gyakorlása két különböző kategória: a jog fennállása állandó, míg annak gyakorlása a sorrendiség elvén alapszik.

Az Nytv. 26. § (5) bekezdése szerint a lakcímbejelentés ténye önmagában a lakás vagy ingatlan használatához fűződő jogokat nem keletkeztet és nem szüntet meg. Azaz, a lakcím létesítéséhez való jog az ingatlan használati jogának fennállásából ered, és nem függ annak tényleges gyakorlásától. A haszonélvező, mint szállásadó, jogosult lakcímet létesíteni, mivel a szállásadói minőség a használati jog fennállásából következik, és nem annak aktív gyakorlásából. Ez az összefüggés biztosítja, hogy a haszonélvezeti jogok sorrendisége nem érinti a szállásadói minőséget és a lakcím létesítésének jogát.

Abban az esetben, amennyiben nem szállásadói minőségben vizsgáljuk a hasznélvezőt, a hasznélvezet tárgyán a lakcím létesítéséhez, fenntartásához fűződő joga akkor is fennáll. Ezen érvelés két fontos alappillérré alapítható:

- a szállásadó saját jogán más számára biztosít használatot, így tehát az önnön jogon bejelentendő lakcím esetében kijelenthető, hogy e kógens feltétel nem valósul meg;
- a lakcím bejelentése, ahogyan az Nytv. 26. § (5) bekezdése is rendelkezik: **nem keletkeztet használati jogot.**

Az érvelés első elemét a fentiekben már kifejtettem, mindezért a második elem vizsgálata válik szükségsszerűvé.

A lakcím létesítése, tehát a természetes személynek, mint állampolgárnak egy ingatlanon a lakcím bejelentése nem az ingatlan használatára való jogosultságot jelenti, ahogyan per definitionem az Nytv. 5. § (2) bekezdése is egyértelműen rögzíti azt. A lakcím létesítésének célja és rendeltetése a természetes és jogi személyekkel, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel való **hivatalos kapcsolattartás jogának gyakorlása**, valamint **lakóhelyhez kötött jogok gyakorlása és kötelezettségek teljesítése**.

A fentiekből következik, hogy ha a hasznélvező saját maga számára létesített lakcím esetében nem szállásadóként jelenik meg; akkor önnön hasznélvezeti joga fennállásának ténye alapján is megilleti.

Az Indítványozó saját jogán, mint hasznélvező jogosult a lakcímadat bejelentésére. Ennek tényét támasztja alá az adatváltozás-kezelési szolgáltatás bevezetésével, továbbá az állampolgárok adminisztratív terheinek csökkentésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2021. évi CXIX. törvény 4. § (1) bekezdéséhez fűzött indokolás.

„A lakcímadat bejelentésére nyitva álló határidős rendelkezés módosítására szintén azért van szükség, mert a lakóhely definíciójának módosítása révén a lakcím változása nem szükségképpen áll költözéssel összefüggésben. Ennek megfelelően a rendelkezés általánosságban csak azt mondja ki, hogy a lakóhely címét be kell jelenteni (értelemszerűen ennek felmerülése során), ha pedig a lakcímváltozás költözéssel áll összefüggésben, akkor a korábbi szabályozáshoz hasonlóan erre három nap áll rendelkezésre a költözéstől számítva.

A javaslat szintén az Nytv. 26. §-ának módosításával éri el azt a jogalkotói célt, hogy a tartózkodási hely bejelentése a jövőben kötelezettség helyett egy lehetőség. Ugyanakkor a polgárnak továbbra is be kell jelentenie egy korábban már bejelentett tartózkodási hely megszüntetését.

Az Nytv. 26. § (5a) és (5b) bekezdése a lakcímadat érvénytelenségének (nem valós voltának) megállapítása körében kiemelt szerepet biztosít a szállásadó nyilatkozatának. A módosítás ezzel kapcsolatban egyértelművé teszi, hogy az érvénytelenséget nem alapozhatja meg önmagában az a körülmény, hogy a polgár nem a lakóhelyén lakik.”

A lakcím fogalmát megállapító, az Nytv. 5. § (2) bekezdéséhez fűzött indokolás szerint:

„A mozgásszabadság és a lakóhely szabad megválasztása jogának gyakorlására számos - alkotmányjogilag igazolható - adminisztratív kötelezettség van hatással, amely kötelezettségek jellemzően a közrend és a közbiztonság védelmével összefüggő közérdekből, valamint a tulajdon alkotmányos védelméből vezethetők le. Ilyen kötelezettségeket tartalmaznak egyebek mellett az Nytv., illetve végrehajtási rendeletei is. Az figyelhető meg napjainkban, hogy a lakcímbejelentések egy része nem a valós viszonyokat tükrözi, vagyis az emberek egy része valójában nem ott él, ahová a lakcímbejelentése szól. A hatályos szabályozás szerint ez közjogilag egy jogellenes állapotot eredményez, továbbá a nem valós helyzetet tükröző bejelentés még büntetőjogi következményeket - pl. intellektuális közokirat-hamisítás - is felvet.

E jelenség mögött számos okot lehet azonosítani. Ezek között említendő a családi kötődésen alapuló vagy valamely jogosultsággal kapcsolatos bejelentkezés, illetve általánosságban a társadalmi mobilitás erősödése. A külföldi munkavégzés Európai Unión belüli feltételei az elmúlt évek során nagymértékben egyszerűsödtek. Úgyszintén indokoltá vált a szabályozás áttekintése az Egyesült Királyság Európai Unióból való kilépése kapcsán megváltozott körülményekre tekintettel is, hiszen az számos olyan magyar munkavállaló mindennapi életére is hatással van, aki rendszeres munkavégzés céljából az év egy jelentős részét az Egyesült Királyságban tölti.

A javaslat a jelenségre azt a szabályozási választ adja, hogy a korábbi szabályozáshoz képest megszünteti azt a követelményt, amely arra vonatkozik, hogy a polgárnak életvitelszerűen a lakóhelyként bejelentett lakásban kell élnie. **A módosítás értelmében a lakóhely az a lakás, amelyet a polgár és az állam közötti kapcsolattartás érdekében ekként bejelentenek. E bejelentés alapozza meg a lakóhelyhez kapcsolható jogok gyakorlását. [...].**

Megállapítható, hogy a jelen hatályos Nytv. 5. § (2) bekezdésének megalkotása során a jogalkotó célja az volt, hogy a lajcímadat elváljon az ottlakás és a használat kötelezettségétől: ezzel megteremtve a lehetőséget arra, hogy az aktív használat ténye nélkül is gyakorolhassa az egyébként lajcím létehez fűződő jogait a lajcím jogosultja.

Tehát a lajcím léteének ténye szervesen elválik az aktív használati jogtól: ugyan létesítésének jogalapját tekintve szükséges, hogy egy fennálló használati jogon alapuljon, azonban sem nem keletkeztet, sem nem követel meg aktív használati jogosultságot a lajcím tárgyát képező ingatlanon.

Következésképpen az Indítványozó önmagában azért is jogosult a lajcímadat bejelentésére, a lajcím létesítésére, mert az ingatlan-nyilvántartásban bejegyzett haszonélvezeti joga áll fenn az ingatlanon; ugyanakkor a lajcím létesítésének nem feltétele és nem kelléke, hogy a használati joga aktív legyen. Mindennek okán egyértelművé válik az, hogy még amennyiben van is sortartás az Indítványozó és a felperes között, akkor sem befolyásolja a használat nyugvó jellege a lajcím létesítésének jogát.

Annak tekintetében, hogy a Kúria álláspontja szerint a lajcím létesítésével az Indítványozó korlátozná a felperes haszonélvezeti jogát az alábbiakat adom elő:

Mivel a jogszabály és annak indokolása egyértelművé teszi, hogy a jogalkotó elválasztotta a lajcím léte tényének és a használat tényének elemeit következők, hogy az Indítványozó a lajcím **semmilyen sem korlátozza a felperest: hiszen a használati joga nem válik aktívvá a lajcím létesítésének okán; a lajcím meglétének ténye nem teszi lehetővé egyben az ingatlan használatát is.**

Tehát amennyiben a Kúria fentnevezett ítéletét a Tisztelt Alkotmánybíróság nem semmisíti meg, úgy annak eredményeképpen az Indítványozó eszik a lajcímhez fűződő jogainak gyakorlásától, mint amilyen a választás joga, a közügyek intézéséhez való jog, a munkahely létesítésének joga ...stb.

Mivel a Kúria nem vette figyelembe a jogszabályok célját, indokolását; a Kúria nem értelmezte az alkalmazott jogszabályokat, így az ítélete egyértelműen alapjogsértést valósít meg az Indítványozóval szemben.

Az Alaptörvény 28. cikkének jelen hatályos szövegezését a Magyarország Alaptörvényének hetedik módosítása léptette hatályba (8. cikk). Az ahhoz fűzött indokolás szerint:

„Az Alaptörvény 28. cikke a bíróságok és közvetetten más közhatalmi szervek jogértelmezésére irányadó szabály, amely a jogszabályok értelmezésével kapcsolatosan ad eligazítást, iránymutatást. A Javaslat - a rendelkezéshez kapcsolódó alkotmánybírósági gyakorlatot [lásd erre vonatkozóan például a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzést, 3231/2014. (IX. 22.) AB végzést], valamint a Kúriának a rendelkezéssel kapcsolatos értelmezését [lásd például a Kúria Mfv. 10.272/2015/4. számú döntését] nem érintve - megállapítja, hogy a teleologikus jogértelmezés keretében a bíróságoknak elsősorban a jogalkotó által meghatározott célt kell figyelembe venniük.

A jogszabályok preambuluma a törvényalkotásban, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolása - ha azt nyilvánosságra hozzák - a teljes jogalkotási folyamatban megfelelő és autentikus forrása a jogalkotói cél feltárásának. A Javaslat ezen források feltárását, értelmezési segédletként való használatát teszi kötelezővé a bíróságok részére a jogalkalmazási tevékenység során azzal, hogy ezek - értelemszerűen - nem tekinthetők a jogértelmezés ezen fajtája kizárólagos módszerének, hiszen abban változatlanul felhasználhatóak a jogszabály elfogadása kapcsán elhangzott érvek, a történeti alkotmány vívmányai vagy a jogtudomány eredményei is.”

A Javaslattal kapcsolatban megjegyezhető, hogy az Országgyűlésnek széles körű mérlegelési joga lesz abban, hogy a jogalkotási eljárás során érintett, közzéteendő indokolások körét, a közzététel módszerét meghatározza.”

A jogi érvelés kibontása során figyelembe kell vennünk, hogy a jogalkotás folyamata és a jogszabályok értelmezése nem csupán a szöveg betűjére, hanem a jogalkotó szándékára, a norma céljára is ki kell, hogy terjedjen. Ebben az esetben a Kúria döntése kapcsán az a kritika fogalmazható meg, hogy elmulasztotta a jogszabályok céljának és indokolásának figyelembevételét, ami alapvető jelentőséggel bír a teleologikus jogértelmezés keretében.

A teleologikus, vagyis célszerűségi jogértelmezés lényege, hogy a bíróság a jogalkotó által a jogszabályok előkészítése során megfogalmazott célokat és indokokat kell, hogy figyelembe vegye. Az Alaptörvény 28. cikke, valamint az ahhoz kapcsolódó jogalkotási gyakorlat és alkotmánybírósági végzések is alátámasztják ezt az értelmezési módot.

Az Kúria nem vette figyelembe a lakcím létesítésének jogszabályi hátterét, konkrétan az Nytv. indokolását, ez pedig azt eredményezte, hogy az ítélet meghozatalakor nem a jogszabályok mögött álló szándék vezette a döntést, hanem egy szűkebb, a jogalkotói akaratot figyelmen kívül hagyó megközelítés.

A jogszabályok preambulumának és indoklásának figyelmen kívül hagyása ellentétes a jogalkotói akarat egyértelmű megnyilvánulásával, mely kimondja, hogy ezeket a tényezőket kötelező figyelembe venni a jogértelmezés során. Ennek elmulasztása jogellenes helyzetet teremt, mely a jogalkalmazás során az Indítványozó alapjogainak sérelmét eredményezi.

Ezért az Indítványozó jogainak helyreállítása és az alapjogsértés megszüntetése érdekében szükséges és elengedhetetlen az alapjogot sértő ítélet megsemmisítése. Ez a lépés helyreállítja az Indítványozó jogait, lehetővé téve számára a lakcímhez való jogok gyakorlását és a hozzá fűződő kötelezettségek teljesítését (többek között más alapjogok gyakorlását).

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése garantálja mindenki számára a tisztességes eljáráshoz való jogot, amely magában foglalja a pártatlan és független bíróság előtti eljárást. A Kúria ítélete sérti az Indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát azáltal, hogy a jogértelmezési hiba miatt az eljárás során nem biztosította az Alaptörvényben foglalt követelmények érvényesülését. Az ítélet figyelmen kívül hagyta a jogszabály teleologikus értelmezését és a miniszteri indokolást, amely az Alaptörvény 28. cikkének megfelelő alkalmazását követeli meg. Ennek eredményeként a döntés megalapozatlansága sérti az Indítványozó jogbiztonságba vetett hitét és tisztességes eljáráshoz való jogát.

Külön említést érdemel, hogy lakcím fiktiválására az Nytv. 25. § (5) bekezdés második fordulata szerint akkor van lehetőség, ha „Érvénytelen a bejelentett lakcímadat, ha a polgárnak a lakás használatára vonatkozó joga megállapodás alapján már nem áll fenn, illetve jogerős bírósági vagy véglegessé vált hatósági határozat alapján megszűnt és a határozatot végrehajtották”.

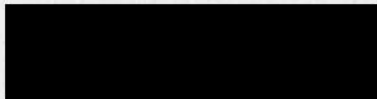
Tehát ahhoz, hogy az Indítványozó lakcímadata érvénytelen legyen teljesülnie kell annak a feltételnek, hogy az Indítványozónak a lakás használatára való joga

- megállapodás alapján már nem áll fenn,
- jogerős bírósági vagy véglegessé vált hatósági határozat alapján megszűnt és a határozatot végrehajtották.

Mindez következképpen azt is jelenti, hogy az Indítványozó gyakorlatilag teljesen elvesztené a használati jogát az ingatlanon a sikeres fiktiválással, mivel ez alapvető feltétele a lakcímadat érvénytelenné nyilvánításának.

A haszonélvezeti jognak viszont tartalma a használati jog még akkor is, ha az Indítványozót a használati joga sorrendben másodikként illeti meg egy, az ő haszonélvezeti jogát megelőzően keletkezett haszonélvezeti jog miatt. A Kúria ítélete viszont azt jelenti, hogy az Indítványozó **elveszti** a használati jogosultságát - *per definitionem* a lakcímadat érvénytelenségéből következően - ezáltal a haszonélvezeti jog egy a jogszabályban meghatározott elemét vesztené el.

A Kúria ezzel az ítélettel megsértette az Alaptörvény 28. cikkét, mivel nem a jogszabályok céljával összhangban értelmezte a jogkérdést, a definíciókat. Az ítélet alaptörvény sértő jellege révén megfosztja az Indítványozót egy az őt megillető jogától: a használati jogtól, aminek az Nytv. tükrében eleme a lakcím létesítésének, fenntartásának joga is.

Azzal hogy használati jog keresztmetszetén az Indítványozót a lakcímhez való jogától is megfosztják a következő konkrét jogsérelmek állnak be:

Választójog (Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdés):

Az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdése szerint minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van a választójog gyakorlására. A Kúria ítélete, amely szerint az Indítványozó nem jogosult lakcímet létesíteni, közvetlenül megfosztja őt a választójog gyakorlásától. A lakcím az alapja a választói névjegyzékbe való felvételnek, amely nélkül az Indítványozó nem tud részt venni sem az országgyűlési, sem az önkormányzati választásokon. Ezáltal az ítélet súlyosan sérti az Indítványozó választójogát, amely egy alapvető demokratikus jog. A választójog alapvető alkotmányos jog, amelynek korlátozása csak indokolt esetben és a szükségesség, illetve arányosság elvének figyelembevételével történhet. Jelen esetben a Kúria ítélete e követelményeknek nem felel meg.

Az Indítványozó haszonélvező, ezen joga pedig egyértelműen fennáll, amelyet közhiteles nyilvántartás is tanúsít.

Közügyekben való részvétel (Alaptörvény XXIII. cikk (2) bekezdés):

Az Alaptörvény XXIII. cikk (2) bekezdése biztosítja minden állampolgár számára a közügyekben való részvétel jogát. A lakcím hiánya akadályozza az Indítványozót a helyi önkormányzati választásokon és népszavazásokon való részvételben. A Kúria jogértelmezési hibája miatt az Indítványozó elveszíti a lehetőséget, hogy közvetlenül befolyásolja lakóhelye közügyeit, ami az Alaptörvény által biztosított részvételi jogának sérelmét jelenti. A közügyekben való részvétel joga elengedhetetlen a demokratikus társadalom működéséhez, és ezen jog korlátozása súlyos alapjogsérelmet okoz.

Munkavállaláshoz való jog (Alaptörvény XII. cikk):

Az Alaptörvény XII. cikke biztosítja a munkához való jogot, amely magában foglalja a munkahely létesítésének és megtartásának jogát. Számos hivatalos eljárás és munkavállalási folyamat megköveteli a bejelentett lakcímet. A Kúria ítélete, amely megfosztja az Indítványozót a lakcímbejelentés jogától, közvetlenül akadályozza a munkavállaláshoz való jogának gyakorlását. Ez a jogsértés különösen súlyos, mivel korlátozza az Indítványozó megélhetésének biztosítását. A munkavállaláshoz való jog olyan alapjog, amelyet az államnak biztosítania kell minden polgár számára, és annak indokolatlan korlátozása alapjogsértést jelent.

A miniszteri indokolás figyelmen kívül hagyása

A Kúria ítélete figyelmen kívül hagyta a miniszteri indokolást, amely egyértelműen kifejti a jogalkotói szándékot és a jogszabály célját. A miniszteri indokolás szerint a lakcímbejelentés célja nem csupán a tényleges használat alapján történik, hanem biztosítja a polgárok jogainak gyakorlását és kötelezettségeik teljesítését. Az indokolás hangsúlyozza, hogy a lakcím bejelentése nem keletkeztet és nem szünteti meg használati jogokat, hanem adminisztratív célokat szolgál, más alapjogok gyakorlását teszi lehetővé.

Az Indítványozó álláspontja szerint a Kúria ítéletével jogot alkotott, miután a haszonélvezeti jog, a szállásadó és a lakcím létesítése fogalmának értelmezésekor figyelmen kívül hagyta a jogalkotó szándékát, valamint további konkrét jogszabályi rendelkezéseket.

Az Alaptörvény 28. cikkének értelmében a bíróságoknak a jogszabályokat azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezniük. Az ítélet teleologikus értelmezése különösen fontos, mivel a jogalkotó szándéka szerint a jogszabályok célja a polgárok jogainak védelme és a társadalmi igazságosság biztosítása. A miniszteri indokolás egyértelműen kifejti, hogy a lakcímbejelentés célja a polgárok hivatalos kapcsolattartásának biztosítása és a jogok gyakorlásának elősegítése.

A Kúria a haszonélvezeti jog, a szállásadó és a lakcím létesítése fogalmának értelmezésekor nem követte a jogszabályok teleologikus értelmezésének elvét, ezáltal olyan jogértelmezési precedenst teremtett, amely eltér a jogalkotó eredeti szándékától, ami súlyos jogbizonytalanságot eredményez.

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint Magyarország független, demokratikus jogállam, amelyben a jogbiztonság alapvető követelmény. A jogbiztonság elve megköveteli, hogy a jogszabályok világosak és előreláthatóak legyenek. A Kúria ítélete, amely figyelmen kívül hagyta a jogszabályok célját, megsérti a jogbiztonság elvét, mivel olyan helyzetet teremtett, amelyben a jogalkalmazás kiszámíthatatlanná vált.

Az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdése kimondja, hogy Magyarország államrendje a hatalommegosztás elvén alapszik. A jogalkotási és jogalkalmazási hatáskörök világos elhatárolása nélkülözhetetlen a hatalommegosztás elvének érvényesüléséhez. A Kúria ítélete, amely nem vette figyelembe a jogalkotó szándékát és teleologikus értelmezést, a jogalkalmazói szerepből jogalkotói szerepbe lépett, ezzel sértve a hatalommegosztás elvét. Ugyanis nem összeegyeztethető a Kúria ítéletének elvi tartalma az alkalmazott jogszabályok, jogszabályhelyek céljával és rendeltetésével, ugyanakkor korlátozott precedensjog lévén közvetett módon követendő elvet alkotott.

A Kúria ítélete közvetlenül sérti az Indítványozó alapvető jogait, mivel a haszonélvezeti jog, a szállásadó és a lakcím létesítése fogalmának helytelen értelmezése az Alaptörvény 28. cikkének sérelmén keresztül testet öltve korlátozza az Indítványozó választójogát (Alaptörvény XXIII. cikk), a tisztességes eljáráshoz való jogát (Alaptörvény XXVIII. cikk) és a munkavállaláshoz való jogát (Alaptörvény XII. cikk).

Másodlagos probléma: A támadott ítélet contra legem jellege:

A contra legem jogalkalmazás kapcsán megállapítható, hogy a hatályos jogszabályok arbitrarius elhanyagolása alkotmányossági problémákat vet fel. Ezen döntések alaptörvény-ellenességének fundamentumát az önkényesség konstituálja.

Mivel a tisztességes eljáráshoz való jog az általános alkotmányi értékelési alap bírói jogalkalmazási és jogértelmezési hibák esetén, a következő kérdés az, hogy milyen típusú és milyen súlyosságú értelmezési hibák teszik az eljárást tisztességtelenné, alaptörvény-ellenessé.

A judikatúra értékelése során kiemelhető, hogy arbitrárius és ennek eredményeként a tisztességes eljáráshoz való fundamentális jogot sértőnek minősül az a contra legem bírói határozat, amely (i) indokolatlanul, alapos ok nélkül mellőzi a releváns jogszabályokat; (ii) nem alkalmazza a nyilvánvalóan alkalmazandó jogszabályokat; (iii) egy már hatályát veszített jogi szabályozáson alapul; (iv) nem jogi, hanem csak expedíciós megfontolásokra hivatkozva utasítja el a jogszabály alkalmazását; továbbá (v) az Alaptörvény 28. cikkének megsértése révén nem veszi figyelembe az alkalmazott jogszabály célját az ítélet megalapozása során.

A Kúria által a jelen panasszal támadott ítéletben elkövetett contra legem jogsértés azon az elvi hibán alapul, hogy a Kúria tévesen értelmezte a 1992. évi LXVI. törvény 5. § (5a) bekezdését, különösen a szállásadói minősítés jogdogmatikai tartalmát figyelembe véve. A Ptk. rendelkezései alapján kialakult haszonélvezeti jog gyakorlását, és annak tartalmaként a lakcímhez való jogot a contra legem értelmezés következtében felül kell vizsgálni.

A Kúria döntése során az elkövetett interpretatív hiba abban rejlik, hogy a Ptk. rendelkezéseit – specifikusan az ordo successivus alapelvének – tévesen alkalmazta a szállásadói minősítés kontextusában. A sortartás elve a haszonélvezeti jogok gyakorlásában kialakult hierarchiát jelenti, ahol a sorrendiség alapján meghatározott jogok egymást követik. Ebben az esetben azonban a Kúria döntése a 1992. évi LXVI. törvénynek azon rendelkezésével ellentétes, amely lehetővé teszi bárki számára, aki jogosult, hogy lakcímet létesítsen önnön jogán, önnön maga számára.

E körben külön kitérek arra is, hogy ugyan álláspontom szerint a sortartásra való hivatkozás alapjaiban téves, ugyanakkor a Kúria a perben elmulasztotta vizsgálni, hogy egyáltalán megilleti-e a sortartás kifogása a felperesi haszonélvezőt.

Eleve vizsgálándónak kellett volna lennie a felülvizsgálati eljárásban, hogy a haszonélvezeti jogokat hogyan, milyen szerződések alapján alapították, a haszonélvezeti jogok egymáshoz való viszonylatában hogyan helyezkednek el.

Az Indítványozó álláspontja szerint önmagában az a tény tisztességtelenné teszi az eljárást, hogy a Kúria nem bizonyított, nem vizsgált alapokra helyezte ítéletét; ítéletének alappilléreit olyan jogi helyzetre alapozta, amelyről nyilvánvalóan nem bizonyosodott meg.

Mivel a Kúria a felperes jogainak védelmét alapvetőnek tekintette, így Indítványozó álláspontja szerint sérült a tisztességes eljáráshoz való joga, hiszen nem kezelte a Kúria az Indítványozó jogait ugyanolyan súllyal, ahogyan azt a felperessel tette.

Ha a Kúria megfelelően, egyenlő rangú félként kezelte volna a felperest és az Indítványozót a felülvizsgálati eljárásban, akkor új eljárás lefolytatására kötelezte volna a Budapest Környéki Törvényszéket, mivel a haszonélvezeti jogok egymáshoz való viszonylata ismeretlen.

Mindez azonban következésképpen a tisztességes eljáráshoz való alapjogában sérti az Indítványozót, ugyanis az Indítványozónak egy tisztességes eljárásban, egyenrangú „fegyverekkel” felvértezve kellett volna jelen lennie, mint alperesi érdekeltnek, amely egyenrangúság megtartása és fenntartása a Kúria feladata lett volna.

A Kúria interpretációja, miszerint a Ptk. sortartási elve érvényesül a lakcímnyilvántartási jogok tekintetében, contra legem actio-ként kezelendő, mivel az adott törvényi rendelkezést – amely kifejezetten és egyértelműen megengedi a lakás vagy más lakáscélú helyiség használatának biztosítását – figyelmen kívül hagyja, és helyette egy másik jogterület elveit alkalmazza.

Ezen kívül, a jurisprudentia claritatem ad confusis alapelvét követve elvárható lenne, hogy a Kúria döntése tükrözze a jogszabályok világos és célravezető értelmezését, különösen, amikor a „dologbeli jogok és a szállásadói minősítés összevetésének kérdése kerül elő. Ergo, a Kúria által alkalmazott értelmezési módszertan nem felel meg a legis artis követelményeinek.

A Kúriára e tekintetben többletteleher hárul, mivel tudvalevő, hogy a határozat precedensképes határozat lesz, fel kellett tárnia az eljárás összes körülményét, a jogkérdést alapjaiban, tisztességes eljárás keretében kellett volna értékelnie, amennyiben pedig az eljárás hibáját állapítja meg, új eljárásra kellett volna köteleznie az eljárt bíróságot – bár az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte, egyben azt is kimondta, hogy az Indítványozót a lakcímhez való jog nem illeti meg.

c) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta, vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

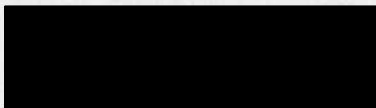
E kérdéskörben hivatkozom a b) pontban előadottakra:

- egyrészt az Alaptörvény 28. cikkének sérelmével jött létre a Kúria ítélete,
- másrészt a Kúria nem biztosította a XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes eljárás feltételeit,

amely ítélet ennél fogva megfosztotta az Indítványozót a lakcím létesítéséhez való jogától a tárgybeli ingatlanon, ezáltal közvetetten megfosztva a lakcímhez fűződő jogok gyakorlásától és kötelezettséget teljesítésétől.

A Kúria Kfv.IV.37.660/2023/15. számú ítélete kimondta, hogy az indítványozónak, mint haszonélvezőnek, nincs joga lakcímet létesíteni az ingatlanon, amennyiben egy másik, korábbi haszonélvezőt előbb illet meg a haszonélvezeti jog gyakorlása. Ez a jogértelmezés közvetlen és súlyos hatással van az indítványozó alapvető jogaira.

A korábbiakban már előadottak szerint jól látható, hogy az Indítványozót, mint a haszonélvezeti jog jogosultját megilleti az adott ingatlanon a lakcím létesítésének joga, egyebekben más lakcím létesítésére nincs lehetősége.

Azzal, hogy a Kúria elmulasztotta az alkalmazandó jogszabályok céljának és indokolásának értelmezését egy ilyen horderejű jogkérdés megválaszolásában olyan helyzetet teremtett elő, hogy az ítélete közvetlenül megfosztja az Indítványozót attól, hogy az egyes, a lakcím létehez fűződő jogait gyakorolja.

A Tisztelt Alkotmánybíróság a 23/2018. (XII. 28.) AB határozatában elvi érveléssel kifejtette, hogy a jogszabályban meghatározott fogalmak értelmezésénél az adott fogalom célját és miniszteri indokolását vizsgálni kell, ugyanis csak ezáltal összeegyeztethető az Alaptörvény 28. cikkével.

A határozatban megfogalmazott állásfoglalás a jelen Indítványozó esetében is megáll: Azzal, hogy a Kúria a haszonélvező, a lakcímhez való jog és a szállásadó fogalmát nem a jogszabályok céljának megfelelően értelmezte az Alaptörvényben rögzített kötelezettségének nem tett eleget, így a meghozott bírói döntés önkényessé vált, mert kilépett abból a jogértelmezési keretből, amelyet számára az Alaptörvény előírt. Az önkényes bírói jogértelmezés sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot. Az Alkotmánybíróság a fenti határozatában kapcsolta össze a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot és az önkényes jogalkalmazás tilalmát. Elvi érveléssel kimondta: „[a] bírói függetlenségnek nem korlátja, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel” (Indokolás [23]). Az Alkotmánybíróság azonban csak kivételesen, szigorú feltételek fennállása esetén állapítja meg a jogalkalmazói önkény fennállása miatt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét. A határozat alapjául szolgáló esetben a bíróság contra legem jogalkalmazása három, egymást erősítő feltétel együttes fennállása következtében ért fel az alkotmányossági jogsérelem szintjére (Indokolás [29]). Tehát a contra legem jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet. A contra legem jogalkalmazásnak egyben alkotmányellenesnek, azaz az Alaptörvénnyel ellentétesnek kell lennie (contra constitutionem) [lásd 3280/2017. (XI. 2.) AB határozat, Indokolás [38]].

A Kúria előtti peres eljárásban a haszonélvezőnek a szállásadó és a lakcímhez való jog fogalmának tartalma együttesen kellett, hogy vizsgált tárgyat képezze. Alapvetően a haszonélvezeti jog tartalmában a lakcímhez való jog és a szállásadói fogalom a Ptk-ban nem került deklarálásra, így egyértelmű, hogy az Nytv. rendelkezéseinek vizsgálata során olyan jogértelmezés szükséges, amely megteremti a fogalmi függőséget a két jogszabály dogmatikai rendszere között.

Önmagában az a tény, hogy a haszonélvezőt sorrendben más haszonélvező előzi meg nem bír olyan dogmatikai tartalommal, ami alapján elvonható lenne a lakcím létesítésének joga, vagy a szállásadói minősítés a haszonélvezőtől. A Kúria indokolása olyan tartalommal ruházta fel a fogalmak rendszerét, amellyel az nem bír, amely értelmezés mellőzi a célnak és az indokolásnak vizsgálatát: tehát következőképpen egy alaptörvény-ellenes jogot (precedenst) alkotott, ítéletet hozott ezáltal a Kúria.

Ez pedig lennie közvetlen kihatással bír az Indítványozó életére, mivelhogy haszonélvezőként megilleti a lakcím létesítéséhez való jog; a lakcímhez fűződő jogait kizárólag e haszonélvezeti joga folytán fennálló lakcíme alapján gyakorolhatta: azok elvételével mindazon jogok gyakorlásától esik.

Az Alkotmánybíróság a 23/2018. (XII. 28.) AB határozatában hangsúlyozta, hogy a jogszabályok teleologikus értelmezése alapvető fontosságú a jogbiztonság és a jogszabályok kiszámíthatóságának biztosítása érdekében. Az esetben, amelyben a bíróság nem vette figyelembe a jogszabály célját, az a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét eredményezi, különösen, ha a jogértelmezés nem a jogalkotó szándéka szerint történik. Hasonlóan, a jelen ügyben a Kúria figyelmen kívül hagyta a jogalkotó szándékát és a jogszabály célját, ami jogbizonytalanságot eredményezett az indítványozó számára, ezzel megsértve az Indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát.

Az Alkotmánybíróság több döntésében hangsúlyozta, hogy következetes értelmezése szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti {például: 5/2020. (I. 29.) AB határozat, Indokolás [47]; 6/2019. (III. 20.) AB határozat, Indokolás [31]; 3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [34]}. Ebből következően az alapjogvédelem az eljárásban részt vett személyek eljárási jogait védi.

A Kúria előtti eljárásban a Kúriának ki kellett volna szükségképpen térnie arra, hogy a lakcím létesítésének jogát az Nyt. aspektusában – így különösen a lakcímadat érvénytelenségének esetei – is vizsgálja, hiszen a hatósági eljárásban az eljáró Hivatal a szállásadói címre számos alkalommal hivatkozott; a lakcím létesítésének jogát deklarálva ezáltal. A Kúria kihagyta a reláció egy lényeges elemének vizsgálatát, ami viszont az Indítványozó szempontjából elengedhetetlen lett volna ahhoz, hogy a lakcímhez való jogának fennállását vagy fenn nem állását egy tisztességes eljárás keretében állapítsák meg; amelynek hiányával azonban az eljárásban az Indítványozót megillető garanciák rendszere is sérült.

Az ítélet meghozatala során a teljes tényállásnak, a jogi és a jogdogmatikai rendszernek vizsgálata jelentős szerepet játszik, a rendelkező rész megalapozásában: hiszen az indokolásnak kell kimutatnia azt, hogy milyen vizsgálat vezetett a felek előadásaitól arra a pontra, hogy a rendelkező részben meghatározottak szerint döntsön a Kúria.

Tehát a Kúriának az indokolási kötelezettsége keretében az alapjogi vizsgálat lefolytatása: azaz a jogkérdéssel érintett dogmatikai rendszer feltárása olyan alapvető kötelezettsége, amitől el nem tekinthet, ugyanis ez garantálja az eljárás alanyai számára az Alaptörvény 28. cikkének, ill. a tisztességes eljárásnak a megtartását.

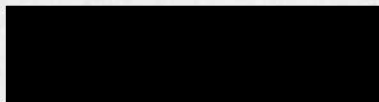
Amint arra a 7/2013. (III. 1.) AB határozat rámutatott például, „[a]z indokolt bírói döntéshez fűződő jog [...] az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerén belül jelentkezik” (Indokolás [33]). Az Alkotmánybíróság azonban „a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését” (Indokolás [33]). Az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. **Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme** az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket” (Indokolás [34]).

Azzal, hogy a Kúria a perbeli jogkérdést hiányosan, tévesen, az Alaptörvény 28. cikkének sérelmével döntött el, megsértette az Indítványozónak a tisztességes eljáráshoz való jogát, mivel pont azon garanciális jogai sérültek, amely a jog és a hatóságok, bíróságok előtti, másokkal összevetve megjelenő egyenlőségét kellene, hogy biztosítsák.

Az alapjogsérelem a következőképpen realizálódik az Indítványozóra tekintve:

Az Alaptörvény II. cikke deklarálja, hogy az emberi méltóság sérthetetlen, és mindenkit megillet az élethez és az emberi méltósághoz való jog. Ezen rendelkezés az alapvető jogok védelmének sarokköve, amely az államra nézve kötelezettséget ró a jogbiztonság és a tisztességes eljárás biztosítására. Az emberi méltóság elvéből következően minden jogértelmezési és jogalkalmazási tevékenységnek figyelembe kell vennie és tiszteletben kell tartania ezt az alapjogot.

- Az emberi méltóság fogalma magában foglalja az egyén önrendelkezési jogát, az egyenlő bánásmódhoz való jogot, valamint azt az elvárást, hogy a jogszabályok alkalmazása során a

jogbiztonság érvényesüljön. A jogbiztonság elve megköveteli, hogy a jogszabályok világosak, kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek. A Kúria ítélete azonban figyelmen kívül hagyta a jogszabályok értelmezését és a jogalkotó szándékát, amely jogbizonytalanságot eredményezett. Ez a jogbizonytalanság sérti az Indítványozó emberi méltóságát, mivel ezen keresztül az Állam nem biztosította számára az előrelátható és stabil jogi környezetet.

- A tisztességes eljáráshoz való jog az emberi méltóság része, mivel biztosítja, hogy az egyének jogai és kötelezettségei tisztességes, pártatlan és objektív eljárás során kerüljenek megállapításra. Az Alaptörvény XXVIII. cikke alapján mindenkit megillet a tisztességes bírósági eljárás joga. A Kúria ítélete, amely nem a jogszabályok céljával összhangban értelmezte a vonatkozó rendelkezéseket, megsértette az Indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát. Az ítélet megalapozatlansága és a jogalkotói szándék figyelmen kívül hagyása miatt az eljárás kiszámíthatatlan és igazságtalan lett, ami közvetlenül sérti az indítványozó emberi méltóságát.
- Az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdése szerint minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van a választójog gyakorlására. A választójog az emberi méltóság és az egyéni önrendelkezés egyik alapvető eleme, amely biztosítja a polgárok számára, hogy részt vehessenek az ország politikai életében és befolyásolhassák a közügyeket. A Kúria ítélete, amely szerint az indítványozó nem jogosult lakcímet létesíteni a haszonélvezet tárgyát képező ingatlanon - az egyetlen ingatlanon, amelyen lakcímmel tud fizikailag rendelkezni jelenleg - , közvetlenül akadályozza őt választójoga gyakorlásában. A lakcím az alapja a választói névjegyzékbe való felvételnek, amely nélkül az indítványozó nem tud részt venni sem az országgyűlési, sem az önkormányzati választásokon. Ezáltal az ítélet súlyosan sérti az indítványozó választójogát és emberi méltóságát, mivel kizárja őt a demokratikus részvétel lehetőségéből és a közügyek alakításából.
- Az Alaptörvény XXIII. cikk (2) bekezdése biztosítja minden állampolgár számára a közügyekben való részvétel jogát. Ez a jog lehetővé teszi, hogy a polgárok közvetlenül és közvetve befolyásolják a társadalmi és politikai döntéshozatali folyamatokat. A lakcím hiánya akadályozza az indítványozót a helyi önkormányzati választásokon és népszavazásokon való részvételben. A Kúria jogértelmezési hibája miatt az indítványozó elveszíti a lehetőséget, hogy közvetlenül befolyásolja lakóhelye közügyeit, ami az Alaptörvény által biztosított részvételi jogának sérelmét jelenti. Ez a jogsértés az emberi méltóság elvével is ellentétes, mivel korlátozza az egyén önrendelkezési jogát és a demokratikus folyamatokban való részvételét. A közügyekben való részvétel joga az emberi méltóság része, mivel biztosítja az egyén számára, hogy aktívan részt vegyen a közösség életében és döntéshozatali folyamataiban.
- Az Alaptörvény XII. cikke biztosítja a munkához való jogot, amely magában foglalja a munkahely létesítésének és megtartásának jogát. Az emberi méltóság része az a jog, hogy mindenki szabadon választhassa meg a foglalkozását és biztosíthassa megélhetését. Számos hivatalos eljárás és munkavállalási folyamat megköveteli a bejelentett lakcímet. A Kúria ítélete, amely megfosztja az indítványozót a lakcímbejelentés jogától, közvetlenül akadályozza a munkavállaláshoz való jogának gyakorlását. Ez a jogsértés különösen súlyos, mivel korlátozza az indítványozó megélhetésének biztosítását és emberi méltóságát. A munkavállaláshoz való jog sérelme az emberi méltóság elvével is ellentétes, mivel korlátozza az egyén gazdasági önrendelkezését és a szabad munkavállalás lehetőségét.

Az Alaptörvény 28. cikkének sérelme a jogszabályok értelmezésének hiánya miatt közvetlenül és súlyosan sérti az indítványozó alapvető jogait, különösen az emberi méltóságát, a tisztességes eljáráshoz való jogát, a választójogát, a közügyekben való részvétel jogát és a munkavállaláshoz való jogát. Ezért szükséges az ítélet megsemmisítése az Alkotmánybíróság által az Indítványozó jogainak helyreállítása érdekében.

3. Egyéb nyilatkozatok és melléletek

a) Nyilatkozat arról, hogy az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Az Indítványozó nem kezdeményezte a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését, arra jelen alkotmányjogi panaszában tett indítványt.

Dr. T. Horváth Attila
Ügyvéd

Oldal: 17

b) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról

Személyes adataim (nevem) nyilvánosságra hozatalához nem járulok hozzá

c) Ügyvédi vagy kamarai jogtanácsosi meghatalmazás eredeti példánya, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el. (Melléklet)

Csatoltan.

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (Mellékletek)

- Adásvételi szerződés,
- Ajándékozási szerződés,
- Szigetmonostori Polgármesteri Hivatal határozata
- A Budapesti Törvényszék ítélete,
- A Kúria ítélete.

Kelt: 2024. június 17. napon

képv.: Dr. T. Horváth Attila Egyéni Ügyvéd